

بررسی میزان آگاهی کارکنان بیهوشی شاغل در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز از بیماری ایدز در سال 1389

وحید صیدخانی¹، معصومه آلبوغیش^{2*}، شکوفه خسروی¹، محمدحسین حقیقی‌زاده³، حسن بنی‌سکینی¹، نسرین موسی‌حسینی¹

چکیده

زمینه: بیماری ایدز یکی از بیماری‌های مهم واگیردار در عصر حاضر است. با توجه به اینکه تاکنون واکسنی برای این بیماری تولید نشده است، مهم‌ترین و مؤثرترین راه پیش‌گیری از آن، آگاهی است. کارکنان بیمارستان، از جمله کارکنان بیهوشی در معرض این بیماری هستند. لذا برای ارتقای سطح آگاهی این کارکنان لازم است که در ابتدا میزان آگاهی آنان تعیین شود.

روش: این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی است و در ماه‌های دی و بهمن ۱۳۸۹ بر روی ۴۰ نفر از پرسنل بیهوشی بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز صورت گرفت که به این منظور پرسش‌نامه‌ای که شامل سؤالاتی جهت ارزیابی سطح آگاهی این کارکنان می‌باشد، تهیه شد و توسط کارکنان تکمیل گردید و داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

نتایج: آگاهی ۲/۵ درصد پرسنل بیهوشی کم (نمره=۱۰-۰)، ۶۰ درصد آنان خوب (نمره=۲۰-۱۰) و ۳۷/۵ درصد عالی (نمره=۳۰-۲۰) بود. بالاترین نمره‌ی کسب‌شده ۲۸ و پایین‌ترین نمره‌ی کسب‌شده ۹ بود. بیشترین درصد پاسخ در مورد راه‌های انتقال (۸۲ درصد) و کمترین درصد پاسخ در مورد آزمایش مناسب در بیمار مربوط به ایدز (۳۰ درصد) و راه‌های شایع انتقال در اتاق عمل (۳۷ درصد) بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه انتقال شغلی ایدز، یک خطر جدی برای پرسنل بیهوشی محسوب می‌شود. با توجه به نتایج به‌دست آمده که نشان‌دهنده‌ی عدم اطلاع کافی و مناسب پرسنل بیهوشی از راه‌های انتقال بیماری ایدز در اتاق عمل می‌باشد، پیشنهاد می‌گردد که آموزش‌های لازم جهت ارتقای سطح آگاهی و در نهایت نگرش پرسنل بیهوشی، برنامه‌های دوره‌ای صورت گیرد.

واژگان کلیدی: آگاهی، ایدز، کارکنان بیهوشی

1- دانشجوی کارشناسی هوشبری و عضو کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، ایران.
تلفن و ایمیل: 09183456259

Tahavahid@gmail.com
09163225735

Sh_khosravi@gmail.com
09387746101

H_b1999@ymail.com
09359107585

Noushinhosseini@ymail.com

2- مربی، گروه هوشبری، دانشکده‌ی پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، ایران.
تلفن و ایمیل: 09163076179

Ghobeish@yahoo.com

3- مربی، دانشکده‌ی بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، ایران.
تلفن و ایمیل: 09163132797
mhhaghighy@yahoo.com

*نویسنده‌ی مسؤؤل:

معصومه آلبوغیش، ایران، اهواز، اتوبان گلستان، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، دانشکده‌ی پیراپزشکی، گروه هوشبری
تلفن: 09163076179

Email: ghobeish@yahoo.com

تاریخ پذیرش: 1391/2/9

تاریخ دریافت: 1390/8/8

مقدمه

خیلی کمتر است. همچنین پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۰ خسارت اقتصادی ناشی از ایدز تا ۲۰ درصد تولید ناخالص ملی در کشورهایی باشد که بدترین وضعیت ابتلا به ایدز را دارند (۷-۴). ایدز یک پاندمی جهانی است و سازمان بهداشت جهانی تا پایان سال ۲۰۰۵ تعداد ۷۵ میلیون مبتلا به ایدز را پیش‌بینی نموده است (۸). ایران نیز از این مسأله مستثنی نیست و تعداد افراد مبتلا به ایدز در آن رو به افزایش است (۹). ایدز در ایران بیشتر از طریق اعتیاد تزریقی و کمتر از طریق تماس جنسی و خون منتقل می‌شود (۶ و ۱۰). ولی وضعیت انتقال شغلی در ایران مشخص نیست (۱۱). با توجه به اینکه بیماران مبتلا به ایدز تا مدت‌ها بدون علامت هستند یک خطر بالقوه برای ابتلای پرستاران محسوب می‌شود. پرستاران به علت تماس با خون و مایعات بدن بیماران و انجام تزریقات بدون رعایت توصیه‌های حفاظتی بیشترین گروه در معرض خطر ابتلای شغلی به ایدز هستند (۶ و ۱۲). پرسنل بیهوشی نیز به علت داشتن مشترکاتی در روند کار مثل تماس با خون و مایعات بدن بیماران و تزریقات و ۰۰۰ نیز در معرض خطر ابتلا به ایدز هستند.

آگاهی کارکنان بهداشتی (مثل پرسنل بیهوشی) از نحوه انتقال بیماری‌های انتقال‌یابنده از راه خون مثل ایدز - هپاتیت B و C مهم بوده و رعایت احتیاطات لازم و روش‌های جلوگیری از آلودگی برای آن‌ها ضروری است (۱۱ و ۱۳). آگاهی از چگونگی کاربرد احتیاط استاندارد به عنوان بهترین راه جلوگیری از انتقال ایدز در پرستاران و استفاده‌ی صحیح از وسایل یکبار مصرف و نوک‌تیز مثل سوزن و آنژیوکت نیز مهم است. بررسی سطح آگاهی کارکنان بهداشتی در کشورهای مختلف و به میزان کمتر در ایران انجام شده است و در بیشتر موارد توصیه به آموزش این افراد نموده‌اند (۱۴ و ۱۵). در بعضی موارد به علت کمبود آگاهی از راه‌های انتقال ایدز کارکنان بهداشتی دچار نگرش‌های غیر معمول شده و به علت ترس از ابتلا، حاضر به پرستاری از بیمار مبتلا به ایدز نمی‌شوند

امروزه در بسیاری از کشورها HIV به عنوان مهم‌ترین مشکل سلامتی درآمده است. از آنجا که ایدز در اوایل دهه‌ی ۱۹۸۰ شناسایی شد، تاکنون تلاش‌های زیادی جهت کنترل آن در سراسر جهان صورت گرفته است و علی‌رغم پیشرفت‌های خوبی که در پیش‌گیری و درمان آن صورت گرفته است، ولی ایدز هنوز یکی از مهم‌ترین بیماری‌هایی است که زندگی انسان‌های زیادی را تهدید می‌کند (۱). این بیماری در رأس علل عفونی مرگ و میر بزرگسالان و چهارمین علت مرگ در سراسر جهان به حساب می‌آید. بر اساس آمارهای ارائه شده در دنیا، در هر دقیقه ۵ نفر به ویروس HIV آلوده می‌شوند و نیز آمارهای بین‌المللی بیش از ۸۰۰۰ مرگ در روز و ۱۴۰۰۰ عفونت جدید در روز را گزارش داده‌اند و تاکنون ۳۱ میلیون نفر در دنیا جان خود را به علت این بیماری مرگبار از دست داده‌اند (۲). اولین مورد HIV در ایران در سال ۱۹۸۶ گزارش شد (۱). تا دی ماه ۱۳۸۴ تعداد ۱۲۵۵۶ مورد ابتلا به HIV گزارش شده است. این رقم در چهار سال اخیر افزایش چشم‌گیری داشته است که در حال حاضر در کشور (۱۳۸۹) ۲۰۱۳۰ نفر مورد ابتلا به ایدز گزارش شده است. طبق داده‌های رسمی در ایران ۵۰/۱ درصد به واسطه‌ی مواد مخدر تزریقی، ۲۲/۲ درصد آمیزشی، ۱۸/۵ درصد از طریق خون و فرآورده‌های خونی، ۱ درصد از طریق مادر به کودک و ۸/۲ درصد انتقال نامعلوم بود (۳). از شروع اپیدمی ایدز در ایران در حدود بیست سال می‌گذرد و گروه پزشکی و پرستاری به‌طور مکرر مورد آموزش درباره‌ی این مسأله قرار گرفته‌اند. کارکنان رشته‌های پزشکی و زیرمجموعه‌های آن اعم از کارکنان هوشبری شاغل در اتاق عمل در معرض ابتلا به این بیماری هستند و تاکنون طبق گزارشات سازمان بهداشت جهانی بیشتر از ۵۵ نفر از طریق تماس شغلی به ایدز مبتلا شده‌اند. تاکنون در حدود ۸۰۰۰۰۰ نفر در سال در جهان دچار آسیب با سر سوزن و وسایل برنده‌ی پزشکی آلوده به خون می‌شود که این تعداد به علت عدم گزارش دهی دقیق از آمار واقعی

بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز صورت گرفت. از تمامی پرسنل شرکت‌کننده در این تحقیق، رضایت‌نامه‌ی آگاهانه گرفته شد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش از نوع نمونه‌گیری ساده مبتنی بر هدف بود. ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ی تنظیمی بود که شامل ۲ بخش بود: بخش اول، شامل اطلاعات فردی (سن، جنس، وضعیت تأهل، میزان تحصیلات، سابقه‌ی کار و سمت) و بخش دوم شامل ۳۰ سؤال اختصاصی در مورد (بیماری ایدز و راه‌های انتقال، عوامل پیدایش عفونت، آزمون مناسب در بیمار مشکوک به ایدز، فاکتورها و عوامل ذخیره‌ساز، عوارض و نشانه‌ها و ...) بود. جهت تعیین روایی پرسش‌نامه از کتب مقالات مشابه و نظرخواهی از اعضای هیأت علمی صلاحیت‌دار و جهت تعیین پایایی پرسش‌نامه از آزمون مجدد استفاده گردید. در مورد سؤالات به هر پاسخ صحیح نمره‌ی (۱) و به هر پاسخ اشتباه نمره‌ی (۰) سپس کل نمره‌ی ۱۰-۰ (آگاهی ضعیف) و نمره‌ی ۲۰-۱۰ (آگاهی خوب) و نمره‌ی ۳-۲۰ (آگاهی عالی) در نظر گرفته شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری‌شده از نرم افزار آماری SPSS نسخه‌ی ۱۳ استفاده شد. با استفاده از آمار جهت دستیابی به هدف کلی و اهداف ویژه‌ی پژوهش از روش‌های آمار توصیفی مانند جداول و نمودارها استفاده شد.

نتایج

تعداد کل نمونه‌های مورد بررسی در این مطالعه، ۴۰ نفر و میانگین سن ۳۲/۸۸ بود. ۵۰ درصد نمونه‌ها مرد و ۵۰ درصد زن، ۳۵ درصد مجرد، ۶۵ درصد متأهل و ۴۵ درصد کاردان بیهوشی، ۳۵ درصد رزیدنت بیهوشی، ۲۰ درصد متخصص بیهوشی بودند. نتایج این تحقیق در "جدول ۱" و "نمودار ۱" در زیر آمده است:

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه‌ی افراد مورد مطالعه ۲/۵ درصد (انفر) آگاهی ضعیف و ۶۰ درصد (۲۴نفر) آگاهی خوب ۳۷/۵ درصد (۱۵نفر) آگاهی عالی داشتند.

سطح آگاهی پرستاران و کارکنان بهداشتی (مثل پرسنل بیهوشی) از راه‌های جلوگیری از انتقال ایدز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (۷ و ۱۶). پرسنل بیهوشی و پرستاران همواره در معرض خطر بیماری‌های شغلی می‌باشند. البته آمار دقیقی در مورد انتقال HIV از طریق شغلی وجود ندارد، ولی مرکز کنترل و پیش‌گیری بیماری‌ها (Centers for Disease Control) CDC تعداد ۵۷ مورد قطعی و ۱۳۴ مورد مشکوک به ابتلا به ایدز از راه‌های شغلی گزارش کرده است. در صورت آگاهی کافی در مورد راه‌های انتقال ایدز و رعایت احتیاط لازم انتقال ایدز کمتر خواهد شد و به همین خاطر، آگاهی پرسنل بیهوشی و پرستاران از اهمیت به‌سزایی برخوردار است و باید آگاهی آن‌ها در مورد خطر ابتلای شغلی به ایدز افزایش یابد (۶ و ۱۲). تاکنون هیچ واکسنی برای جلوگیری از ایدز تولید نشده است. با توجه به در معرض خطر بودن کارکنان بیمارستان‌ها اعم از کارکنان هوشبری شاغل در اتاق عمل لازم است آموزش‌های آن‌ها درباره‌ی بیماری ایدز به‌طور مرتب و مکرر مورد ارزیابی و بحث قرار گیرد تا در صورت ناکافی بودن جهت ارتقای آن کوشش کرد، ولی به‌نظر می‌رسد هم‌چنان راه‌های پیش‌گیری از انتقال شغلی ایدز رعایت نمی‌شود که احتمالاً به‌علت عدم اطلاع کافی و مفید نسبت به این موضوع می‌باشد و با توجه به آنکه در حال حاضر تنها پیش‌گیری، آن هم از راه افزایش سطح آگاهی مؤثرترین و بهترین راه اعلام شده است. بنابراین هدف از این مطالعه، بررسی آگاهی کارکنان هوشبری نسبت به بیماری ایدز است که نتایج آن بتواند کمک‌کننده در برنامه‌های آموزشی آینده باشد.

روش

این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی (Cross-sectional) بوده و در ماه‌های دی و بهمن ۱۳۸۹ بر روی ۴۰ نفر از پرسنل بیهوشی شامل (تکنسین بیهوشی - رزیدنت بیهوشی - متخصص بیهوشی)

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۳۰ درصد (۱۲ نفر) پاسخ صحیح و ۷۰ درصد (۲۸ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به آزمون تشخیصی مناسب ایدز دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۴۰ درصد (۱۶ نفر) پاسخ صحیح و ۶۰ درصد (۲۴ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به امکان انتقال ویروس ایدز از طریق تکنیک‌های مختلف بیهوشی دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۳۷/۵ درصد (۱۵ نفر) پاسخ صحیح و ۶۲/۵ درصد (۲۵ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به انتقال ویروس ایدز در محیط اتاق عمل دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۵۲/۵ درصد (۲۱ نفر) پاسخ صحیح و ۴۷/۵ درصد (۱۹ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به راه‌های پیش‌گیری از بیماری ایدز دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۷۲/۵ درصد (۲۹ نفر) پاسخ صحیح و ۲۷/۵ درصد (۱۱ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به شایع‌ترین راه انتقال ایدز در ایران دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۳۰ درصد (۱۲ نفر) پاسخ صحیح و ۷۰ درصد (۲۸ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به آزمون تشخیصی مناسب ایدز دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۶۷/۵ درصد (۲۷ نفر) پاسخ صحیح و ۳۲/۵ درصد پاسخ غلط به سؤالات مربوط به فاکتورها و عوامل زمینه‌ساز بیماری ایدز دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۸۲/۵ درصد (۳۳ نفر) پاسخ صحیح و ۱۷/۵ درصد پاسخ غلط به سؤالات مربوط به راه‌های انتقال ویروس ایدز دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۵۵ درصد (۲۲ نفر) پاسخ صحیح و ۴۵ درصد (۱۸ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به عامل اساسی در پیدایش عفونت بیماری ایدز دادند.

یافته‌های مورد مطالعه نشان داد که از کلیه افراد مورد مطالعه ۵۰ درصد (۲۰ نفر) پاسخ صحیح و ۵۰ درصد (۲۰ نفر) پاسخ غلط به سؤالات مربوط به آزمون تشخیصی مناسب ایدز دادند.

جدول شماره ۱: تعیین سطح آگاهی پرسنل بیهوشی اتاق عمل‌های مورد مطالعه

درصد	تعداد	
۲/۵	۱	ضعیف
۶۰	۲۴	خوب
۳۷/۵	۱۵	عالی
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره ۲: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به آزمون تشخیصی مناسب ایدز

درصد	تعداد	
۳۰	۱۲	صحیح
۷۰	۲۸	غلط
۱۰۰	۴۰	غلط

جدول شماره 3: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به فاکتورها و عوامل زمینه‌ساز بیماری ایدز

درصد	تعداد	
۶۷/۵	۲۷	صحیح
۳۲/۵	۱۳	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره 4: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به راه‌های انتقال ویروس ایدز

درصد	تعداد	
۸۲/۵	۳۳	صحیح
۱۷/۵	۷	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره 5: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به عامل اساسی در پیدایش عفونت بیماری ایدز

درصد	تعداد	
۵۵	۲۲	صحیح
۴۵	۱۸	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره 6: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به عوارض و نشانه‌های بیماری ایدز

درصد	تعداد	
۵۰	۲۰	صحیح
۵۰	۲۰	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره 7: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به امکان انتقال ویروس ایدز از طریق تکنیک‌های مختلف

بیهوشی

درصد	تعداد	
۴۰	۱۶	صحیح
۶۰	۲۴	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره 8: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به انتقال ویروس ایدز در محیط اتاق عمل

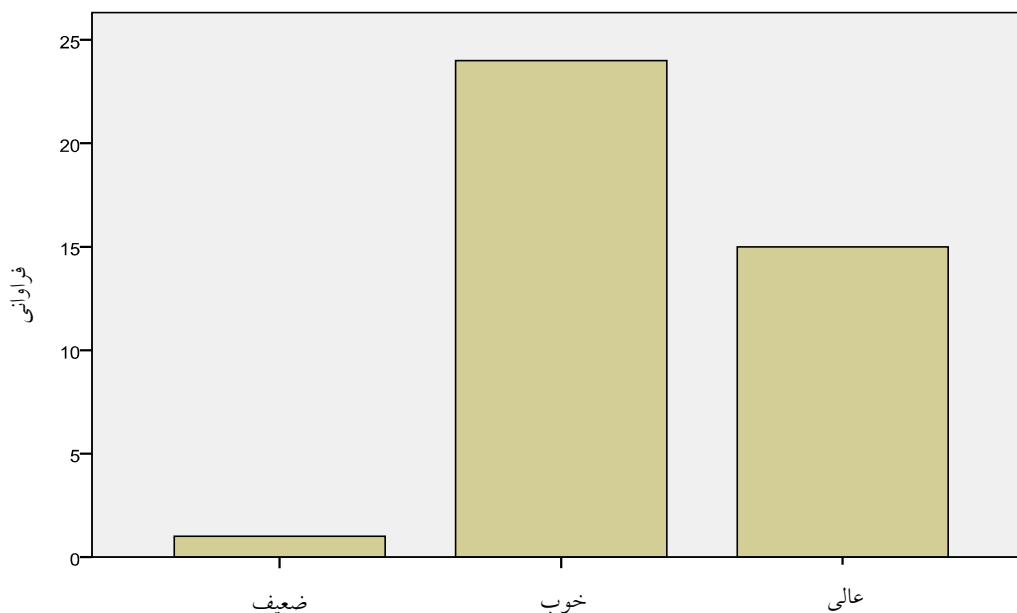
درصد	تعداد	
۳۷/۵	۱۵	صحیح
۶۲/۵	۲۵	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره 9: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به راه‌های پیشگیری از بیماری ایدز

درصد	تعداد	
۵۲/۵	۲۱	صحیح
۴۷/۵	۱۹	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

جدول شماره 10: تعداد و درصد پاسخ‌دهی صحیح و غلط پرسنل بیهوشی به سؤالات مربوط به شایع‌ترین راه انتقال ایدز در ایران

درصد	تعداد	
۷۲/۵	۲۹	صحیح
۲۷/۵	۱۱	غلط
۱۰۰	۴۰	مجموع

نمودار شماره 1: تعیین سطح آگاهی پرسنل بیهوشی اتاق عمل‌های مورد مطالعه

بحث

طریق تکنیک‌های مختلف بیهوشی، راه‌های انتقال ویروس ایدز در اتاق عمل و چگونگی برخورد با بیمار مبتلا به ایدز که کاندید عمل جراحی بودند، پایین بود که باید آموزش‌های لازم را فرا گیرند (۱۰) و نیز هنگام داشتن بیماران با سابقه‌ی اعتیاد تزریقی احتیاطات لازم را رعایت نمایند - پرسنل بیهوشی و پرستاران همواره در معرض خطر بیماری‌های شغلی هستند - البته آمار دقیقی در مورد انتقال HIV از طریق

راه‌های انتقال ایدز شامل ارتباط جنسی، تزریقات مشترک، انتقال مادر به جنین، محصولات خونی آلوده و تماس شغلی می‌باشد. شایع‌ترین راه انتقال ایدز در سراسر جهان، انتقال جنسی با جنس مخالف می‌باشد، ولی در کشور ما شایع‌ترین راه انتقال از طریق سوزن مشترک در معتادان تزریقی است که در این مورد آگاهی پرسنل بیهوشی خوب بود، ولی در مورد شایع‌ترین راه‌های انتقال در اتاق عمل، انتقال بیماری ایدز از

همچنین در مطالعه‌ای که در این زمینه به‌وسیله‌ی نوبندگانی و همکاران در سال ۱۳۸۲ در شهر یاسوج انجام گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که آگاهی کارکنان درمانی در مورد ایدز خوب است، اما نگرش تعداد کمتری از آنان مثبت می‌باشد. لذا لزوم آموزش‌های مداوم و جدید جهت کارکنان درمانی احساس می‌شود (۲۱). قربانی و همکاران در سال ۱۳۸۵ سطح آگاهی پرستاران بیمارستان بقیه‌الله (عج) را مورد سنجش قرار دادند. این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی بود و روی ۱۲۹ پرستار زن و مرد انجام گرفت. نتایج این پژوهش نشان داد که سطح آگاهی پرستاران از راه‌های انتقال بیماری ایدز مطلوب نیست. بنابراین با توجه به خطر انتقال شغلی ایدز، آموزش‌های لازم برای کاهش و جلوگیری از ابتلا به ایدز برای پرستاران توصیه می‌شود (۲۲). آگاهی و نگرش پرستاران قبل از آموزش قابل قبول نبود و بعد از آموزش به‌خصوص آگاهی از طریق جزوه و نگرش از طریق کلاس حضوری ارتقا یافت. بنابراین آموزش مداوم و دوره‌ای درباره‌ی ایدز برای پرستاران ضروری و توصیه می‌شود (۲۳). با مقایسه‌ی نتیجه‌ی تحقیق حاضر و نتایج تحقیقات ذکر شده می‌توان به این نکته دست یافت که این ممکن است ناشی از اهمیت کنترل بیماری ایدز شد که تلاش‌های وسیعی در زمینه‌ی آموزش همگانی در سطح جامعه آموزش‌های لازم در هنگام تحصیلات و آموزش‌های ضمن خدمت کارکنان درمانی صورت گرفته و آگاهی خوبی در زمینه‌های مختلف بیماری ایدز از جمله راه انتقال و نحوه‌ی پیش‌گیری بیماری ارائه داده شده است و این خود می‌تواند نقش مؤثرتری در جهت کنترل و آموزش آن در جامعه داشته باشد و عدم آگاهی یا ضعیف کارکنان درمانی علاوه بر آنکه در ارائه‌ی خدمات درمانی برای بیماران مشکل‌آفرین است، می‌تواند به تنش‌های حرفه‌ای نیز در آن‌ها منجر شود. بالاخره در این مطالعه، سطح آگاهی پرسنل بیهوشی درباره‌ی ایدز و جنبه‌های مختلف آن (پیش‌گیری، انتقال، علائم - عوارض و ...) در ۶۰ درصد از موارد خوب بود، اما آگاهی پرسنل بیهوشی در مورد آزمون مناسب در بیمار مشکوک به ایدز (۳۰ درصد) و نیز آگاهی در مورد راه‌های شایع انتقال عفونت در اتاق عمل (۳۷ درصد) و آگاهی از امکان انتقال بیماری ایدز از طریق تکنیک‌های

شغلی وجود ندارد، ولی مرکز کنترل و پیش‌گیری بیماری‌ها (CDC) تعداد ۵۷ مورد قطعی و ۱۳۴ مورد مشکوک به ابتلا به ایدز از راه‌های شغلی گزارش کرده است. در صورت آگاهی کافی در مورد راه‌های انتقال ایدز و رعایت احتیاط لازم انتقال ایدز کمتر خواهد شد و به همین خاطر، آگاهی پرسنل بیهوشی و پرستاران از اهمیت به‌سزایی برخوردار است و باید آگاهی آنها در مورد خطر ابتلای شغلی به ایدز افزایش یابد (۱۲ و ۶). آسیب‌های پرخطر: آسیب با سوزن کلفت و توخالی، آسیب عمیق، آسیب با وسایل دارای خون واضح، آسیب با سوزنی که از داخل رگ بیمار خارج شده باشد، فرد منشأ در مراحل اولیه‌ی عفونت ایدز و یا در مراحل پیشرفته‌ی ایدز باشد. آسیب‌های کم‌خطر یا با ریسک متوسط: آسیب با سوزن‌های توپر و نازک مانند سوزن بخیه، تماس‌های زیر پوستی و سطحی، تماس با مایعات بدن در صورتی که خون قابل رؤیت نداشته باشد، تماس با پوست سالم در سطح وسیع و یا در مدت زمان بیش از چند دقیقه. آسیب‌های بی‌خطر یا بدون ریسک: تماس با مایعات غیر خونی و بالقوه‌ی غیر عفونی مانند ادرار و اشک، تماس پوست سالم در سطح کوچک یا کوتاه‌مدت با خون یا مایعات دیگر بدن. تست‌های پی‌گیری معمولاً ۶ هفته، سه ماه و ۶ ماه بعد از تماس توصیه شده است. در حال حاضر، مدت چهار هفته برای درمان پیش‌گیری کافی دانسته شده است. در صورت رد عفونت‌های ایدز در فرد منشأ، درمان پیش‌گیری را در هر زمانی می‌توان قطع نمود (۱۷). نتایج پژوهش نشان داد که اکثریت کارکنان درمانی از آگاهی خوبی در رابطه با بیماری ایدز برخوردار بودند. بر اساس مطالعه‌ی محمدی و دادخواه (۱۳۸۰) که در بیمارستان‌های شهر اردبیل انجام شد ۴۴/۲ درصد کارکنان مراکز بهداشتی نسبت به بیماری ایدز آگاهی خوبی داشته‌اند (۱۸). همچنین در مطالعه‌ای که در این زمینه به‌وسیله‌ی ابراهیم‌زاده (۱۳۷۶) در استان گیلان صورت گرفته بود ۷۹/۲ درصد پرستاران دارای آگاهی متوسط بودند (۱۹). در ضمن، بررسی‌های ملی‌ای و همکاران (۱۹۹۲) در ایرلند نیز نشان داده که آگاهی پرستاران راجع به بیماری ایدز در حد متوسط است (۲۰).

محسوب شود و آموزش بدو استخدام و آموزش‌های دوره‌ای در حین کار در برنامه‌ی آموزشی آن‌ها قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر، طرح مصوب شماره‌ی ۸۸ س۱۳۱ کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی معاونت تحقیقات و فن‌آوری دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز می‌باشد که پژوهشگران بدین‌وسیله مراتب سپاس‌گزاری خود را ابراز می‌دارند. همچنین از پرسنل محترم بیهوشی بیمارستان‌های آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز جهت همکاری‌شان تشکر و قدردانی می‌گردد.

مختلف بیهوشی (۴۰ درصد) بود که ارقام پایینی را نشان می‌دهد. با توجه به تحقیق حاضر و تحقیق‌هایی که تاکنون انجام شده است، اطلاعات عمومی (پیش‌گیری، انتقال، علائم و ...) پرسنل بیهوشی در مورد بیماری ایدز در سطح خوبی بود، اما اطلاعات اختصاصی در مورد بیماری ایدز مثل انتقال بیماری ایدز از طریق تکنیک‌های مختلف بیهوشی، راه‌های انتقال ویروس ایدز در اتاق عمل و چگونگی برخورد با بیمار مبتلا به ایدز که کاندید عمل جراحی بوده در سطح پایینی بود که با توجه به در معرض خطر بودن این گروه باید بر آگاهی آنان در موارد ذکر شده افزوده و باید آموزش آنان با اهمیت

References

- 1-Montazeri A. AIDS knowledge & attitude in Iran: results from a population – based survey in Tehran. Patient Education and Counseling 2005; 57(2):199-203. Available from:www.elsevier.com/locate/virus-research
- 2- Johanson RP. HIV pathogenesis and vaccine development. top HIV Med 2005; 13(1): 9-15.
- 3.Shirvani N. Nursing care guide of patient with HIV. Tehran: Publication of center control & prevention of diseases; 2001; 8: 10-17.
- 4- Ministry of health and medical education deputy of health Iran HIV statistics at 21 March 2007. Available from: <http://epidemiology.blogfa.com>. Accessed August 27, 2007 (Persian)
- 5- Center for Disease Control, office of the Deputy for Public Health. Ministry of health and Medical Education of The Islamic Republic of Iran. HIV/AIDS in Iran: Cumulative Statistics. Tehran: MMWR Morb Mortal Wkly Rep; 2003; 5: 16-20.
- 6- Khani M, Vakili MM. Prevalance and risk factors of HIV, HBV, and HCV Infections in drug addicts among Zanjan Prisoners. Aroh Iranian Med 2003; 6(2): 1-4.
- 7- Askarian M, Hashemi Z, Jaafari P, Asadian O. Knowledge about HIV infection and attitude of nursing staff toward patients with AIDS in Iran. Infect control Hosp Epidemiol 2006; 27(1): 48-53.
- 8- Gerald JS. AIDS UPDATE: prevalence of HIV infections. USA: McGraw-Hill, Higher Education; 2004: 340- 5.
- 9- Ministry of Health and Medical Education of the Islamic Republic of Iran. [HIV/AIDS in Iran: cumulative statistics]. Tehran: 2003;10: 340-5 (Persian)
- 10-DeJong J, Jawad R, Mortagy I, Shepard B. The sexual and reproductive health of young people in the Arab countries and Iran. Reprod Health Matters 2005; 13(25): 49-59.
- 11- Askarian M, Shiraly R, McLaws ML. Knowledge, attitudes, and practices of contact precautions among Iranian nurses. Am J Infect Control 2005; 33(8): 486-8.
- 12-Wnuk AM. Occupational exposure to HIV infection in health care workers. Med Sci Monit 2003; 9(5): 197-200.
- 13- Ippolito G, Puro V, De Carli G. The risk of occupational human immunodeficiency virus infection in healthcare workers. Italian Multicenter Study, healthcare workers, The Italian Study Group on Occupational Risk of HIV infection. Arch Intern Med 1993; 153(12): 1451-8.
- 14-Meyer U, Chuard C, Regamey C. [Occupational exposures with risk of transmission of HIV, HBC and HCV in health care workers]. Rev Med Suisse 2005; 1(36): 2327-31. (French)

- 15-Wilburn SQ. Needle stick and sharps injury prevention. *Online J Issues Nurs* 2004; 9(3): 5-7.
- 16- Ramezani A, Mohraz M, Gachkar L. Epidemiologic situation of human immunodeficiency virus (HIV/AIDS patients) in a private clinic in Tehran, Iran. *Arch Iran Med* 2006; 9(4): 315-8.
- 17- Hay L. *The AIDS Book: Creating A Positive Approach*. New York: Hay House; 1988: 201- 5.
- 18-Mohammadi M, Dadkhah B. [Evaluation of AIDS disease Knowledge and attitude nursing staff about HIV prevent and transmission routs in educational hospitals of Ardebil Univercity of Medical Sciences]. *Journal of Ardebil University of Medical Sciences* 2001; 1: 41-6. (Persian)
- 19-Ebrahimizade M. [Evaluation of AIDS disease Knowledge and attitude nursing staff about HIV prevent and transmission routs in educational hospitals of Gilan Univercity of Medical Sciences]. *Journal of Gilan University of Medical Sciences* 1997; 24:21-30. (Persian)
- 20-Melby V, Boore JR, Murray M. Acquired immunodeficiency syndrome: Knowledge and Attitudes of nurses in northern Ireland. *Adv Nurse* 1992; 17(9): 1068-77.
- 21-Mohebi Nobandegan Z, Mobaraki A, Afrasiabifar A, Moshfe A. [Evaluation of AIDS disease Knowledge and attitude nursing staff practitioners in university hospital of Yasoj Medical Science Univercity]. *Armaghan danesh* 2003; 30: 47-54. (Persian)
- 22-Ghorbani GH, Mehrabitavana A, Attaee R. [Evaluation of AIDS disease Knowledge nursing staff of Baghiyatollah hospital]. *Teb Nezami* 2006; 2:91-6. (Persian)
- 23-Ghorbani GH, Alishiri GH, Jonaidi N, Esfahani AA, Hosaini MJ. [Affect education on Knowledge and attitude nursing staff about HIV]. *Iranian Journal of Infectious Diseases and Tropical Medicine* 2006; 35: 85-9. (Persian)

Evaluation of AIDS disease information between anesthesia practitioners in educational hospitals of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in 2010

Vahid Saydkhani¹, Masoumeh Albooghobeish^{2*}, Shokufe Khosravi¹,
Mohammadhossein Haghhighizadeh³, Hasan Banisakini¹, Nasrin Mousahosaini¹

1- Student of Anesthesia, School of Paramedicine, Member of Student Research Committee, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

2- Instructor, Department of Anesthesia, School of Paramedicine, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

3- Instructor, School of Health, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

*Corresponding Author:
Masoumeh Albooghobeish,
Instructor, Department of Anesthesia, School of Paramedicine, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.
Tel: 09163076179
E-mail: ghobeish@yahoo.com

Abstract

Background: AIDS is one of the most important communicable diseases in recent years. While there is no vaccine for it, awareness is the most effective way to prevent this disease. Medical staff including anesthesia staff are potentially exposed to the disease. Therefore first, it is necessary to evaluate knowledge and attitude of medical staff to elevate awareness.

Methods: This is a cross-sectional study, carried out on 40 anesthesia staffs of educational hospitals of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in December 2010 and January 2011. A questionnaire was used to evaluate the staff's knowledge by answering questions about AIDS. Then results were analyzed statistically.

Results: Knowledge of 2.5% of anesthesia staff were low (points=0-10), 60% good (points=10-20) and 37.5% high (points=20-30). Maximum point was 28 and minimum point was 9. More frequent answers were transmission routes (82%) and fewer answers were suitable analytical procedure in HIV-infected patients (30%) and transmission routes in operation room (37%).

Conclusion: Although occupational transmission of AIDS is a serious risk for anesthesia staff, the results of this study showed that there is no awareness about transmission routes in operating rooms. Therefore it is necessary to educate anesthesia staff.

Key words: knowledge, AIDS, anesthesia staff.

Received: 30.10.2011

Accepted: 28.04.2012